

DE GEESTEN ZIJN VERJAAGD

JIBBE WILLEMS, JANUARI 2014

Vrienden, Arnhemmers, landgenoten.

Wij staan hier in het nieuwe jaar, pril nog, versgebaard,
de navelstreng nog nauwelijks doorsneden,
nog nauwelijks bedaard van het krijsen naar de hemel
waarmee dit jaar ter wereld kwam.

Het krijsen en het knallen waarmee wij hier beneden
ons bestaan bewezen aan de lang verdwenen goden.

Het knallen van champagne en het krijsen van het vuurwerk
waarmee wij schreeuwden dat wij leefden
en de geesten tot de laatste toe verdreven.

Ja, de geesten zijn verjaagd! En nu,
nu de laatste oliebol verteerd is,
nu de laatste bel uit de champagne is gebruikt,
nu het laatste goede voornemen versjteerd is,
het laatste kruit verschoten, de laatste wang gekust is, nu...

Nu sta ik voor u. En ik spreek u toe,
ik moet woorden maken
op de drempel van dit nieuwe jaar.

Want de geesten zijn verjaagd.

Woorden om u een hart onder de riem te steken,
een gedachte in het hoofd te geven, een balsem
op de ziel te smeren. Woorden die u moed inspreken.

Want daarvoor ben ik hier,
daarvoor word ik betaald.

Woorden om u met het hoofd fier overeind,
de frisse blik vooruit gericht, met visie en met vergezicht,
de nieuwe dagen van het nieuwe jaar in te laten stappen.

Woorden die een gedachte formuleren
die het dagelijkse overstijgt.

Want de geesten zijn verjaagd!

En op hun plek moet geestdrift komen,
dus aan mij de schone taak u óp te zwepen!

Ik sta hier voor u,
ik kan niet anders.

Ik sta hier voor u, naakt.
Retorisch dan hè.

Naakt.
Met lege handen.
Ik draag geen geschenken en geen wapens.

Naakt.
Met lege borstkas.
Ik breng u geen liefde en geen moed.

Naakt.
Met lege keel.
Want al moet ik woorden maken die doel treffen als kogels:
mijn flodders zijn los, mijn klanken zijn dof,
mijn tong ligt lam in mijn tandeloze bek.

Ja. De geesten zijn verjaagd.
Maar in de leegte die de geesten achterlieten,
blijf ik stom geslagen staan.

Ik weet het ook niet.
Ik moet woorden maken, maar waarover?
Ik weet het niet.

Want deze stad is te klein geworden
voor al te grote woorden:

Moet ik bijvoorbeeld spreken
over bloed en zweet en tranen?

Bloed dat we in deze stad al bij het minste of geringste laten koken?
Zweet dat we in deze stad niet met werk, maar met zon willen verdienen?
Tranen, die we in deze stad enkel janken om ons eigen, kleine zelf?

Want wij zijn zo klein geworden.
De tijd is zo klein geworden.
De wereld, deze stad, is zo klein geworden.

Alles is bereikbaar binnen één seconde.
Eén millimeter. Eén bit. Eén byte.

Wat zijn woorden waard,
wanneer iedereen bereikbaar is binnen één vuistslag?

Wanneer elke gefluisterde gedachte
wordt verdrongen in een schreeuwende, schreeuwende massa?

Wanneer wij méér te vrezen hebben, dan enkel de vrees zelf?

Want ik vrees.
Ik vrees.
Ik vrees de massa.

De massa die mij de woorden uit de keel heeft gerukt.
De massa die mij de woorden heeft verdraaid.
De massa die mij de woorden om de oren slaat.

Deze tijd gelooft niet meer in woorden.
Deze stad gelooft niet meer in woorden.

Zegt iemand: Ik heb een droom.
Dan roept deze stad: Word eens wakker!

Zegt iemand: I want *you*.
Dan roept deze stad: Zoek een ander!

Zegt iemand: Keer de andere wang toe.
Dan roept deze stad: Oog om oog, tand om tand!

Zeg dat de armen van geest zalig zijn
en de armen van geest timmeren u op uw bakkes,
zeg *yes we can* en deze stad zegt: Doe het zelf!
Zeg dat er *change is, we can believe in!*
En u zult gestenigd worden, wegens de euvele moed
te tornen aan tradities.

Wij leven in een kleine tijd van grote bekken,
wij leven in een kleine stad van lange tenen.

Welk schijn van kans heeft het gesproken woord,
tegenover het geschreeuw dat elke stilte vult?

De geesten zijn verjaagd.
De mythen zijn vergeten.
De boeken zijn verbrand.

Wat kan ik nog zeggen?

Wat kan ik u bieden, als het geen visie mag zijn?
Omdat een visie "als een olifant het uitzicht beneemt"?

Wat kan ik u bieden als het geen vergezicht mag zijn
omdat de horizon verborgen ligt achter plannen op korte termijn?

Wat kan ik u bieden, als het geen ideaal mag zijn,
omdat je idealen niet kan vreten?

Ik sta machteloos tegen de redeloze rede,
die alles kapot maakt wat kwetsbaar is,
die alles verwerpt wat niet te bewijzen is met feiten en cijfers,
die alles veracht waaruit geen economisch rendement te halen valt,
waar geen direct nut of munt uit valt te slaan,
dat niet met beleid te beteugelen is,
dat niet te controleren, verifiëren of belasten is –
ik sta machteloos tegen deze kleine wereld
en mijn woorden, die zijn weerloos in deze kleine stad.

Ja. De geesten zijn verjaagd.

Maar wat moeten wij zonder onze geesten?
Wat moeten wij, wanneer de verbeelding wordt gewantrouwd?
Wat moeten wij zonder het ontastbare en onzichtbare?

Wat kan ik u bieden?
Ik, niets meer dan een vogel die zijn V kwijt is,
die zich door de wind voort laat voeren
tot hij geen vleugelslag meer heeft.

Wat kan ik u bieden?
Ik weet het niet.
Ik denk dat ik dit jaar maar over sla.

Ik stel me voor dat ik
mijn huid afstroop en
aan een knaapje in de kast hang.

Ik denk dat ik dit jaar maar over sla.

Ik stel mij voor dat ik mijn ziel opvouw
en met wat mottenballen
in de linnenlade stop.

Ik denk dat ik dit jaar maar over sla.

Ik stel mij voor dat ik al mijn onderdelen
tussen krantenproppen prop
kootjes, teentjes, middenrif,
mijn lever op sterk water zet,
mijn botten in het zaagsel leg.

En zo wacht het kostuum dat ik ben
netjes opgeborgen
op een tijd die minder klein is.

Op een stad die weer verlangt naar grote woorden.

Op een stad die zijn geesten niet verjaagt.

Proost!

Op een stad die zijn geesten niet verjaagt.